

VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO FONDO VALDYBA PRIE SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJOS

Biudžetinė įstaiga, Konstitucijos pr. 12-101, LT-09308 Vilnius,
tel. (8 5) 272 4864, el. p. info@sodra.lt, informacija telefonu 1883.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 191630223

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir
darbo ministerijai

2023-04- Nr. I-
Į 2023-03-21 Nr. (23.1E-55) STAP-204

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ

Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos susipažino su pateiktais derinimui Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo Nr. I-1336 5, 10, 11 ir 12 straipsnių pakeitimo įstatymo projektu (toliau – VSDĮ pakeitimo projektas) ir Lietuvos Respublikos nedarbo socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-1904 3, 4, 5 ir 8 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo II¹ skyriumi įstatymo projektu (toliau – Nedarbo socialinio draudimo įstatymo pakeitimo projektas) ir teikia šias pastabas ir pasiūlymus:

Dėl VSDĮ pakeitimo projekto

Valstybinio socialinio draudimo įstatyme yra nustatyta, kad priimami sprendimai dėl valstybinio socialinio draudimo įmokų įsiskolinimo sumokėjimo atidėjimo. Sutartys likusios tik trims draudėjų tipams (žemės ūkio bendrovės, žemės ūkio kooperatyvai ir ūkininkai). Siekiant suvienodinti atidėjimo administravimą, kad nebūtų sudaromos sutartys su Fondo valdybos teritoriniais skyriais ir žemės ūkio bendrovėmis, žemės ūkio kooperatyvais ir ūkininkais, o priimami sprendimai, siūlome VSDĮ pakeitimo projekto 12 straipsnio 3 dalį išdėstyti taip (lyginamasis variantas):

„3. Žemės ūkio bendrovės, žemės ūkio kooperatyvai ir ūkininkai socialinio draudimo įmokas į Fondą gali sumokėti iš anksto ~~draudėjo ir~~ Fondo valdybos teritorinio skyriaus ~~pasirašytose sutartyse~~ **priimtuose sprendimuose** nustatytu laiku, bet ne vėliau kaip iki lapkričio 15 dienos. Kalendoriniais metais gali būti ~~pasirašyta~~ **priimtas** tik atsiskaitymo už einamuosius kalendorinius metus ~~sutartis~~ **sprendimas**. Kai žemės ūkio bendrovė, žemės ūkio kooperatyvai ir (ar) ūkininkai einamaisiais kalendoriniais metais nevykdo (netinkamai vykdo) ~~su Fondo valdybos teritoriniu skyriumi pasirašytos~~ einamųjų socialinio draudimo įmokų atidėjimo ~~sutartis~~ **sprendime nustatytas sąlygas**, ateinančiais kalendoriniais metais **sprendimas dėl** socialinio draudimo įmokų atidėjimo ~~sutartis~~ su jais negali būti ~~sudaroma~~ **priimtas**.“.

Dėl Nedarbo socialinio draudimo įstatymo pakeitimo projekto

1. Nedarbo socialinio draudimo įstatymas papildomas 15¹ straipsniu, reglamentuojančiu nedarbo išmokų skyrimą ir mokėjimą savarankiškai dirbantiems asmenims, kurie nuo 2025 m. sausio 1 d. pateks į nedarbo socialinio draudimo sistemą. Siekiant aiškesnio reglamentavimo nustatant šių asmenų teisę į nedarbo socialinio draudimo išmoką (toliau – nedarbo išmoka), siūlome pakeisti šio straipsnio 1 dalį ir išdėstyti ją taip (lyginamasis variantas):

„1. Teisę į nedarbo draudimo išmoką turi šio įstatymo 4 straipsnio 2 punkte nurodyti asmenys, kurie yra įsiregistravę Užimtumo tarnyboje ir kuriems suteiktas bedarbio statusas, jeigu Užimtumo tarnyba jiems nepasiūlė tinkamo darbo ar aktyvios darbo rinkos politikos priemonių ir jeigu jie iki bedarbio statuso įgijimo dienos turi ne mažesnę kaip 9 mėnesių nedarbo draudimo stažą per paskutiniuosius 30 mėnesių **laikotarpį**, per kurį yra sumokėję nedarbo draudimo įmokas nuo ne

mažesnės nei 9 Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintų minimaliųjų mėnesinių algų dydžių sumos.“;

2. Nedarbo išmokų mokėjimui įtakos turi bedarbio gaunamos kitos socialinės apsaugos išmokos, todėl siūlome papildyti Nedarbo socialinio draudimo įstatymo 15¹ straipsnio 5 dalies 1 punktą ir išdėstyti jį taip (lyginamasis variantas):

„1) draudžiami nedarbo draudimu tik pagal šio įstatymo 4 straipsnio 2 punktą arba buvo draudžiami pagal šio įstatymo 4 straipsnio 2 punktą ir, mažiau nei 3 mėnesius, pagal šio įstatymo 4 straipsnio 1 punktą, paskirtos nedarbo išmokos mokėjimo trukmė nustatoma vadovaujantis šio straipsnio 2 ir 3 dalimis. Šių asmenų nedarbo draudimo stažui nustatyti, apdraustojo draudžiamosioms pajamoms apskaičiuoti, nedarbo draudimo išmokos skyrimo sąlygoms, nedarbo draudimo išmokos mokėjimo tvarkai, nedarbo draudimo išmokos dydžiui nustatyti, nedarbo draudimo išmokos mokėjimo sustabdymui ir nutraukimui, sustabdytos ar nutrauktos nedarbo draudimo išmokos mokėjimo atnaujinimui, **nedarbo draudimo išmokos mokėjimui kartu su kitomis socialinėmis išmokomis**, nedarbo draudimo išmokos išmokėjimui mirus asmeniui, turėjusiam teisę ją gauti, nedarbo draudimo išmokos grąžinimui ir išieškojimui, nedarbo draudimo įmokų mokėjimo tvarkai *mutatis mutandis* taikomos šio įstatymo 3 straipsnio, 6 straipsnio 1 ir 3 dalių, 7 straipsnio 1 ir 3 dalių, 8 straipsnio 1-3 ir 5-7 dalių, 9, 11, **13**, 14, 15 straipsnių, IV skyriaus nuostatos;“;

3. Siekiant teisinio aiškumo taikant Nedarbo socialinio draudimo įstatymo pakeitimo projekto 6 straipsnio 4 dalį, siūlome aiškiai įvardinti, kokiai asmenų grupei ši nuostata gali būti taikoma, t. y. įvardinti, kad ši nuostata bus taikoma asmenims, kurie bedarbio statusą įgis pirmaisiais įstatymo galiojimo metais (šie asmenys negalėjo įgyti nedarbo draudimo stažo būtent dėl to, kad jie nebuvo įtraukti į nedarbo socialinio draudimo sistemą). Be to, atsižvelgiant į tai, kad savarankiškai dirbančių asmenų privalomos valstybinio socialinio draudimo įmokos už praeitus metus gali būti sumokamos iki kitų metų gegužės 1 d., manome, kad nereikėtų siaurinti Nedarbo socialinio draudimo įstatymo pakeitimo projekto 6 straipsnio 4 dalies taikymo, nurodant įmokų sumokėjimo prievolę iki 2025 m. sausio 1 d. bei apribojant nedarbo išmokos gavimo laikotarpį. Todėl siūlome keisti Nedarbo socialinio draudimo įstatymo pakeitimo projekto 6 straipsnio 4 dalį ir išdėstyti ją taip (lyginamasis variantas):

„4. ~~Nuo 2025 m. sausio 1 d. iki gruodžio 31 d.~~ Lietuvos Respublikos nedarbo socialinio draudimo įstatymo 4 straipsnio 2 punkte nurodyti asmenys, kurie yra įsiregistravę Užimtumo tarnyboje ir kuriems ~~suteiktas~~ bedarbio statusas **suteiktas pirmaisiais šio įstatymo galiojimo metais (nuo 2025 m. sausio 1 d. iki gruodžio 31 d.)**, jeigu Užimtumo tarnyba jiems nepasiūlė tinkamo darbo ar aktyvios darbo rinkos politikos priemonių ir jeigu jie ~~iki 2025 m. sausio 1 d.~~ yra sumokėję visas privalomas valstybinio socialinio draudimo įmokas už paskutinius dvejus mokestinius metus nuo ne mažesnės nei 12 Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintų minimaliųjų mėnesinių algų dydžio sumos per metus, įgyja teisę į Nedarbo socialinio draudimo įstatymo 8 straipsnio 6 dalyje numatytą minimalią nedarbo socialinio draudimo išmoką, kuri skiriama ir mokama ~~vieną kartą per 2025 metus~~ bedarbio statuso galiojimo laikotarpiu, bet ne ilgiau nei už vieną mėnesį, *mutatis mutandis* taikant Nedarbo socialinio draudimo įstatymo 3 straipsnio, 6 straipsnio 1 ir 3 dalių, 7 straipsnio 1 ir 3 dalių, 8 straipsnio 7 dalies, 9, 11, 14, 15 ir 21 straipsnių nuostatas.“;

4. Siūlome teisę į minimalios nedarbo socialinio draudimo išmokos perskaičiavimą sieti su asmens teisės į išmoką įgijimo data ir Nedarbo socialinio draudimo įstatymo pakeitimo projekto 6 straipsnio 5 dalį išdėstyti taip (lyginamasis variantas):

„5. Asmenims, ~~kuriems~~ iki šio įstatymo 4 straipsnio įsigaliojimo dienos ~~paskirtos~~ **įgijusiems teisę į nedarbo socialinio draudimo išmoką**, kuriems jos mokėjimas tęsiamas, ~~arba kurias mokėti atnaujinamas ar~~ pradedamas po šio įstatymo 4 straipsnio įsigaliojimo, **naujas minimalus nedarbo socialinio draudimo išmokos** kurių dydis keičiasi pritaikius šio įstatymo 4

straipsnyje nustatytą nedarbo draudimo išmokos minimalų dydį, **nustatomas** be atskiro šių asmenų, kuriems paskirtos šios išmokos, prašymo, Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos teritorinio skyriaus sprendimu **nedarbo socialinio draudimo išmokas** perskaičiuojamos ~~esant~~ iki 2024 m. vasario 15 d. Perskaičiuoto dydžio išmokos mokamos nuo šio įstatymo 4 straipsnio įsigaliojimo dienos.“.

Atkreipiame dėmesį, kad reikėtų suderinti Užimtumo įstatymo 7, 21, 22 straipsnio 1 dalies 2 punkto nuostatas dėl šeimos dalyvio bedarbio statuso įgijimo vykdant veiklą ir gaunant draudžiamąsias pajamas bei šiuo aspektu įvertinti Nedarbo socialinio draudimo įstatymo 2 straipsnio nuostatas dėl nedarbo išmokų mokėjimo.

Dėl Valstybinio socialinio draudimo įstatymo

Siūlome suvienodinti verslo liudijimus turinčių asmenų valstybinio socialinio draudimo įmokų sumokėjimo terminus, kad verslo liudijimus įsigiję asmenys, nepriklausomai nuo įsigyto verslo liudijimo galiojimo laikotarpio, valstybinio socialinio draudimo įmokas mokėtų kartą per ketvirtį ne vėliau, kaip iki kito ketvirčio pirmo mėnesio 15 dienos, todėl siūlome Valstybinio socialinio draudimo įstatymo 12 straipsnio 6 dalį išdėstyti taip (lyginamasis variantas):

„6. Asmenys, ~~ketinantys įsigyti verslo liudijimus trumpesniam negu 3 mėnesių laikotarpiui, privalo iš anksto sumokėti socialinio draudimo įmokas už visą verslo liudijimo galiojimo laikotarpį.~~ Asmenys, įsigiję verslo liudijimus ~~3 mėnesių ar ilgesniam laikotarpiui,~~ socialinio draudimo įmokas moka kartą per ketvirtį ne vėliau kaip iki kito ketvirčio pirmo mėnesio 15 dienos. Jeigu asmeniui, sumokėjusiam socialinio draudimo įmokas, verslo liudijimas neišduodamas arba už išduotą verslo liudijimą grąžinama susidariusi pajamų mokesčio permoka, socialinio draudimo įmokų suma administruojama šio straipsnio 10 dalyje nustatyta tvarka.“